

Карупцыя

Агульныя палажэнні

Асновы дзяржаўнай антыкарупцыйнай палітыкі вызначаны **Законам Рэспублікі Беларусь ад 15.07.2015 «Аб барацьбе з карупцыяй»** (далей – Закон аб барацьбе з карупцыяй, Закон). У Законе вызначаны паняцці аб карупцыйнай дзейнасці і замацаваны асноўныя палажэнні па мерах і спосабах прафілактыкі злачынстваў у гэтай сферы.

Згодна з Артыкулам 1 Закона аб барацьбе з карупцыяй пад **карупцыяй** разумеецца:

наўмыснае выкарыстанне дзяржаўнай службовай або прыраўнаванай да яе асобай або замежнай службовай асобай свайго службовага становішча і звязаных з ёй магчымасцей у мэтах супрацьпраўнага атрымання маёмасці або іншай выгады ў выглядзе работы, паслугі, заступніцтва, абяцання перавагі для сябе або для трэціх асоб;

подкуп дзяржаўнай службовай або прыраўнаванай да яе асобы або замежнай службовай асобы шляхам прадастаўлення ёй маёмасці або іншай выгады ў выглядзе работы, паслугі, заступніцтва, абяцання перавагі для іх або для трэціх асоб з тым, каб гэта дзяржаўная службовая або прыраўнаваная да яе асоба або замежная службовая асоба здзейснілі дзеянні або ўстрымаліся ад іх здзяйснення пры выкананні сваіх службовых (працоўных) абавязкаў, а таксама здзяйсненне ўказаных дзеянняў ад імя або ў інтарэсах юрыдычнай асобы, у тым ліку замежнай.

Канфлікт інтарэсаў

Згодна з артыкулам 1 Закона аб барацьбе з карупцыяй **канфлікт інтарэсаў** уяўляе сабой сітуацыю, пры якой асабістыя інтарэсы дзяржаўнай службовай асобы, яе мужа (жонкі), блізкіх сваякоў або уласцівых уплываюць, або могуць паўплываць на належнае выкананне дзяржаўнай службовай асобай сваіх службовых

(працоўных) абавязкаў пры прыняцці ім рашэння або ўдзеле ў прыняцці рашэння або здзяйсненні іншых дзеянняў па службе (працы).

Пры аднясенні сітуацыі да канфлікту інтарэсаў трэба ўстанавіць кожны з элементаў, указаных у заканадаўчым вызначэнні канфлікту інтарэсаў:

- дзяржаўная службовая асоба, у дзейнасці якой узнікае канфлікт інтарэсаў;
- наяўнасць асабістай цікавасці дзяржаўнай службовай асобы, яе мужа (жонкі), блізкіх сваякоў або ўласцівых (пералік суб'ектаў з'яўляецца вычарпальным);
- наяўнасць у дзяржаўнай службовай асобы канкрэтных абавязкаў па службе, на якія можа паўплываць асабісты інтарэс (прыняцце рашэння або ўдзел у прыняцці рашэння або здзяйсненне іншых дзеянняў па службе (працы));
- факт уплыву асабістага інтарэсу на належнае выкананне службовых абавязкаў або наяўнасць рэальнай магчымасці такога ўплыву.

У Частцы 1 Артыкула 21 Закона аб барацьбе з карупцыяй замацаваны **абавязак дзяржаўнай службовай асобы паведаміць у пісьмовай форме свайго кіраўніка**, у непасрэднай падпарадкаванасці якога яна знаходзіцца, **аб узнікненні канфлікту інтарэсаў або магчымасці яго ўзнікнення**, як толькі яму стане пра гэта вядома, і мае права ў пісьмовай форме заявіць самаадвод ад прыняцця рашэння, удзелу ў прыняцці рашэння або здзяйснення іншых дзеянняў па службе (працы), якія выклікаюць ці могуць выклікаць узнікненне канфлікту інтарэсаў. Кіраўнік можа не прыняць заяўлены дзяржаўнай службовай асобай самаадвод і пісьмова абавязаць дзяржаўную службовую асобу здзейсніць адпаведныя дзеянні па службе (працы).

Падставай для непрыняцця самаадводу з'яўляецца адсутнасць канфлікту інтарэсаў або магчымасць яго ўрэгулявання іншымі спосабамі.

Адказнасць за парушэнне Закона

Падставай для наступлення **юрыдычнай адказнасці** з'яўляецца ўстаноўлены факт учынення асобай правапарушэння, якое стварае ўмовы для карупцыі (Артыкул 25 Закона аб барацьбе з карупцыяй), карупцыйнага правапарушэння (Артыкул 37 Закона аб барацьбе з карупцыяй) або незахаванне ім пэўных патрабаванняў антыкарупцыйнага заканадаўства.

Адказнасць можа быць **крымінальнай, адміністрацыйнай, грамадзянска-прававой, матэрыяльнай і дысцыплінарнай**.

Заканадаўчыя акты

- [Закон 305-3 Рэспублікі Беларусь «Аб барацьбе з карупцыяй»](#)
- [Метадычнымі рэкамендацыямі па арганізацыі антыкарупцыйнай работы ў дзяржаўных органах і арганізацыях](#)
- Крымінальны кодэкс Рэспублікі Беларусь
- Працоўны кодэкс Рэспублікі Беларусь
- Кодэкс Рэспублікі Беларусь «Аб адміністрацыйных правапарушэннях»
- Закон Рэспублікі Беларусь ад 14.06.2003 «Аб дзяржаўнай службе ў Рэспубліцы Беларусь»
- Закон Рэспублікі Беларусь ад 04.01.2014 «Аб асновах дзейнасці па прафілактыцы правапарушэнняў»
- Закон Рэспублікі Беларусь ад 28.10.2008 «Аб асновах адміністрацыйных працэдур»
- Закон Рэспублікі Беларусь ад 13.07.2012 «Аб дзяржаўных закупках тавараў (работ, паслуг)»
- Дэкрэт Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 15.12.2014 № 5 «Аб узмацненні патраба-ванняў да кіруючых кадраў і работнікаў арганізацый»

- Указ Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь ад 17.12.2007 № 644 «Аб зацвярджэнні Палажэння аб дзейнасці каардынацыйнай нарады па барацьбе са злачыннасцю і карупцыяй»
- Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 26.12.2011 № 1732 «Аб зацвярджэнні Тыпавога палажэння аб камісіі па супрацьдзеянні карупцыі»
- Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 16.01.2016 № 19 «Аб некаторых пытаннях дэкларавання даходаў і маёмасці дзяржаўнымі служачымі і іншымі катэгорыямі асоб»
- Пастанова Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 13.06.2017 № 445 «Аб зацвярджэнні пераліку складаных і шматступенных адміністрацыйных працэдур, якія ажыццяўляюцца ўпаўнаважанымі органамі ў адносінах да грамадзян (акрамя індывідуальных прадпрымальнікаў)»

Пералік крымінальных карупцыйных злачынстваў

- крадзеж шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі;
- легалізацыя («адмыванне») матэрыяльных каштоўнасцяў, набытых злачынным шляхам, учыненая службовай асобай з выкарыстаннем сваіх службовых паўнамоцтваў;
- злоўжыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі з карыслівай ці іншай асабістай зацікаўленасці;
- бяздзейнасць службовай асобы з карыслівай ці іншай асабістай зацікаўленасці;
- злоўжыванне ўладай, перавышэнне ўлады або бяздзейнасць улады, учыненыя з карыслівай ці іншай асабістай зацікаўленасці;
- перавышэнне ўлады або службовых паўнамоцтваў з карыслівай ці іншай асабістай зацікаўленасці;
- незаконны ўдзел у прадпрымальніцкай дзейнасці;
- атрыманне хабару;
- дача хабару;
- пасярэдніцтва ў хабарніцтве.

Пералік адміністрацыйных карупцыйных злачынстваў

- парушэнне парадку выкарыстання сродкаў бюджэту, дзяржаўных пазабюджэтных фондаў або арганізацыі дзяржаўных закупаў тавараў (работ, паслуг);
- парушэнне патрабаванняў да парадку ажыццяўлення закупаў тавараў (работ, паслуг) за кошт уласных сродкаў);
- парушэнне парадку правядзення працэдур закупаў пры будаўніцтве;
- парушэнне парадку правядзення конкурсаў і аўкцыёнаў;
- парушэнне парадку прадастаўлення і выкарыстання бязвыплатнай (спонсарскай) дапамогі;
- дробны крадзеж маёмасці шляхам злоўжывання службовымі паўнамоцтвамі, а таксама замах на такі крадзеж;
- і інш.

Учыненне карупцыйных правапарушэнняў і правапарушэнняў, якія ствараюць умовы для карупцыі, можа цягнуць **грамадзянска-прававую адказнасць**. Напрыклад, таргі, праведзеныя з парушэннем правілаў, устаноўленых заканадаўствам, могуць быць прызнаны несапраўднымі.

Парадак прыцягнення да **дысцыплінарнай адказнасці** ўстаноўлены заканадаўствам. Напрыклад, парадак прымянення мер дысцыплінарнай адказнасці за дысцыплінарныя правіннасці вызначаны Разьдзелам 14 ПК. Для канстатацыі наяўнасці ў дзеянні карупцыйнага правапарушэння або правапарушэння, якое стварае ўмовы для карупцыі, неабходна ўстанавіць усе прыкметы адпаведнага дзеяння.

Асоба, якая ўчыніла карупцыйнае правапарушэнне або правапарушэнне, якое стварае ўмовы для карупцыі, можа быць прыцягнута да **матэрыяльнай адказнасці**. Межы матэрыяльнай адказнасці работніка за дапушчаныя парушэнні ўстанаўліваюцца заканадаўствам, калектыўным дагаворам і (або) кантрактам, дагаворам аб поўнай матэрыяльнай адказнасці.

Камісія па супрацьдзеянні карупцыі

Згодна з Законам аб карупцыі кожнае дзяржаўнае прадпрыемства і арганізацыя Рэспублікі Беларусь павінны прымаць меры па прафілактыцы і выяўленні карупцыйных злачынстваў. З гэтай мэтай у Дзяржаўнай установе «Белспортзабеспячэнне» была створана **спецыяльная камісія па супрацьдзеянні карупцыі** на чале з дырэктарам установы.

Асноўная мэта камісіі – ажыццяўленне дзейнасці па прадухіленні і выяўленні карупцыйных злачынстваў і канфліктаў інтарэсаў.

У сваёй дзейнасці камісія кіруецца дзеючым заканадаўствам у галіне барацьбы з карупцыяй, а таксама **«Метадычнымі рэкамендацыямі па арганізацыі антыкарупцыйнай работы ў дзяржаўных органах і арганізацыях»**.

Асноўныя задачы камісіі

- акумуляванне інфармацыі аб парушэннях заканадаўства аб барацьбе з карупцыяй, учыненых работнікамі дзяржаўнага органа (арганізацыі), падпарадкаваных арганізацый;
- абагульненне і аналіз паступаючай інфармацыі аб парушэннях антыкарупцыйнага заканадаўства работнікамі дзяржаўнага органа (арганізацыі), падпарадкаваных арганізацый;
- своечасовае вызначэнне карупцыйных рызык і прыняцце мер па іх нейтралізацыі;
- распрацоўка і арганізацыя правядзення мерапрыемстваў па супрацьдзеянні карупцыі ў дзяржаўным органе (арганізацыі), падпарадкаваных арганізацыях, аналіз эфектыўнасці прымаемых мер;
- каардынацыя дзейнасці структурных падраздзяленняў дзяржаўнага органа (арганізацыі), падпарадкаваных арганізацый па рэалізацыі мер па процідзеянні карупцыі;
- узаемадзеянне з дзяржаўнымі органамі, якія ажыццяўляюць барацьбу з карупцыяй, грамадскімі аб'яднаннямі і іншымі арганізацыямі па пытаннях супрацьдзеяння карупцыі;

- разгляд пытанняў прадухілення і ўрэгулявання канфлікту інтарэсаў;
- разгляд пытанняў захавання правіл этыкі дзяржаўнага служачага (карпаратыўнай этыкі);
- прыняцце мер па ўстараненню наступстваў карупцыйных правапарушэнняў, правапарушэнняў, якія ствараюць умовы для карупцыі, і іншых парушэнняў антыкарупцыйнага заканадаўства.

Члены камісіі рэгулярна збіраюцца на спецыяльных пасяджэннях з мэтай абмеркавання заканадаўства, планавання мерапрыемстваў па прафілактыцы карупцыйных рызык і злачынстваў, абмеркавання атрыманай інфармацыі аб выяўленых выпадках карупцыйных правапарушэнняў і г.д. Перыядычнасць правядзення пасяджэнняў вызначаецца кіраўніцтвам арганізацыі ў адпаведнасці з Пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 26.12.2011 № 1732 «Аб зацвярджэнні Тыповага палажэння аб камісіі па процідзеянні карупцыі». Па выніках пасяджэння складаецца пратакол.